

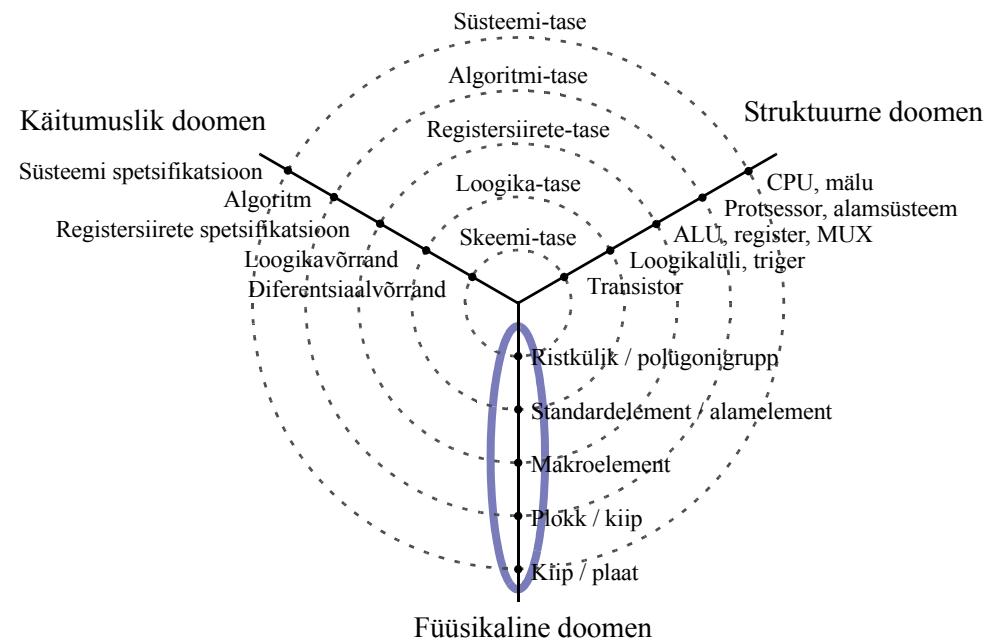

TTÜ1918

Disaini põhetapid

- **Süsteemi disain - System design**
a.k.a. Arhitektuuri süntees - Architectural-level synthesis
  - kirjeldus / spetsifikatsioon → plokk-skeem
  - makroskoopilise struktuuri määramine ehk kuidas on peamised ühendusplokid omavahel ühendatud
- **Loogikadisain - Logic Design**
  - plokk-skeem → loogikalülid
  - mikroskoopilise struktuuri määramine ehk kuidas on loogikalülid omavahel ühendatud
- **Füüsiline disain - Physical design**
a.k.a. Geomeetria süntees - Geometrical-level synthesis
  - loogikalülid → transistorid, ühendusuhtmed, mikroskeem

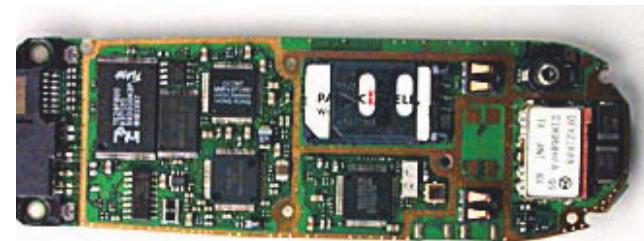
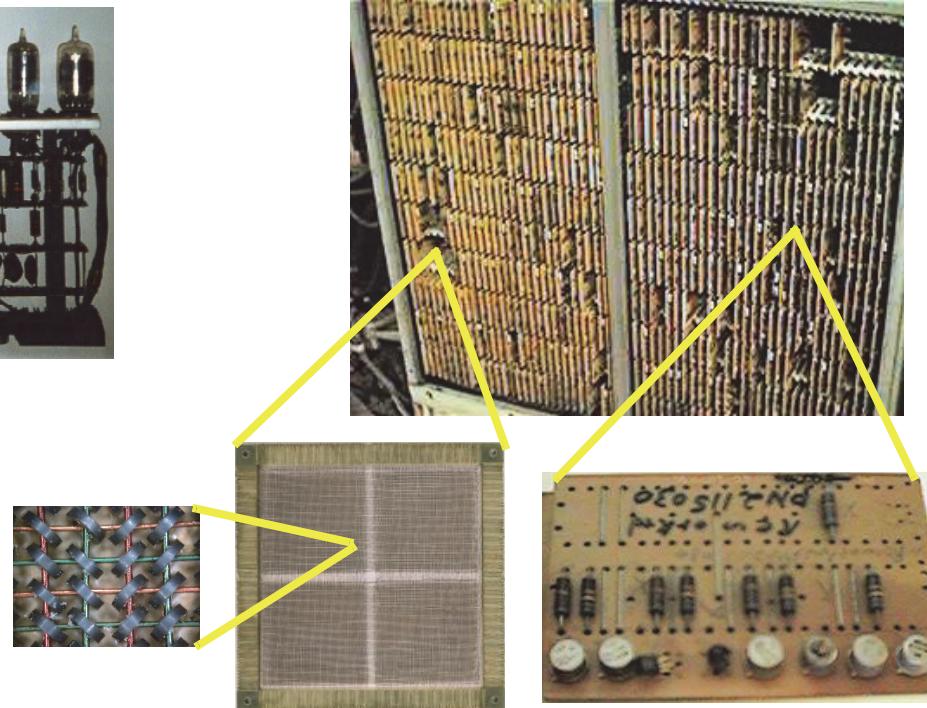
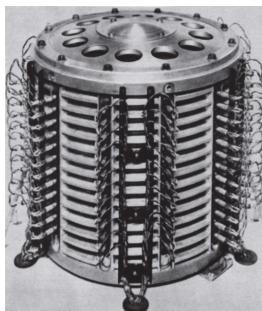
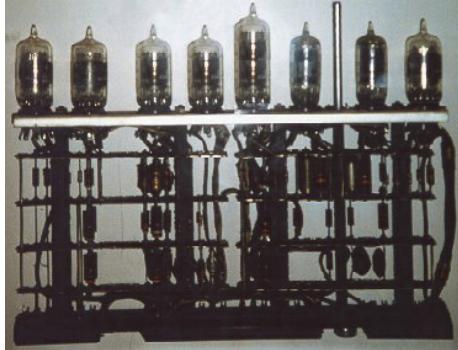

TTÜ1918

Füüsiline realiseerimine – ajalugu ja tänapäev

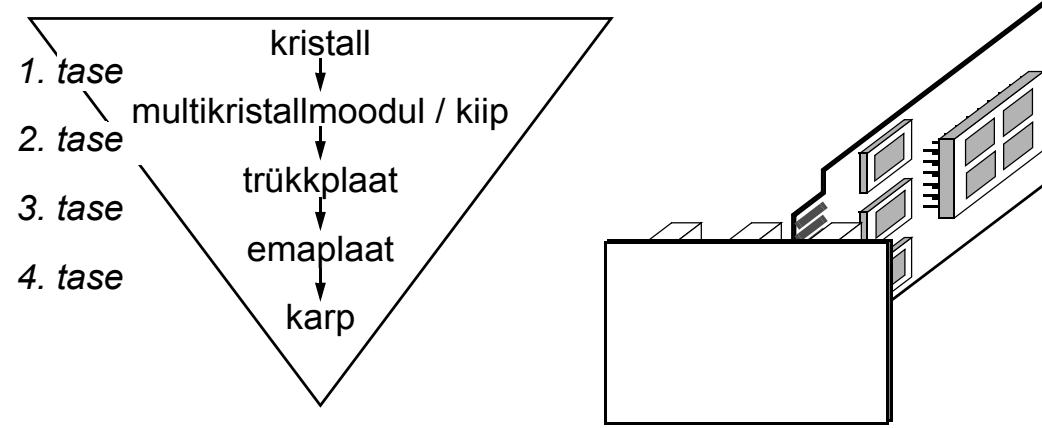

TTÜ1918

Pakendamine

- **Pakendamise hierarhia**
  - **Lahendatavad ülesanded**
    - elektrilised
    - mehhaaanilised
    - termilised
  - **Kiipide/korpuste tüübid**
    - **Aukmonteeritavad (läbi trükkplaadi)**
      - DIP: Dual In-line Package; PGA: Pin Grid Array
      - C-DIP, CERDIP, CPGA, TBD, HDIP, PDIP, PPGA, Shrink DIP, SIP
    - **Pindmonteeritavad**
      - PLCC: Plastic Leaded Chip Carrier; SOIC: Small Outline IC; BGA: Ball Grid Array
      - BQFP, CBGA, CFP, CPGA, CQFP, TBD, DLCC, FBGA, fpBGA, JLCC, LCC, LCCC, LFBGA, LGA, MLCC, PBGA, PQFD, PQFP, PSOP, QFP, QSOP, SOJ, SSOP, TQFP, TSOP, TSSOP, TVSOP, VQFB
    - http://www.interfacebus.com/Design_Pack_types.html

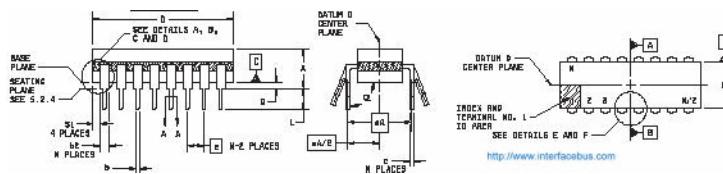

TTÜ 1918

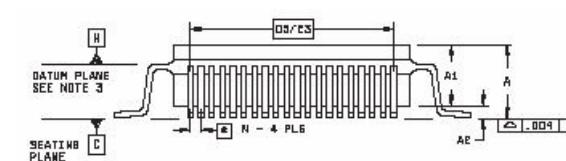

Kiipide/korpuste näited

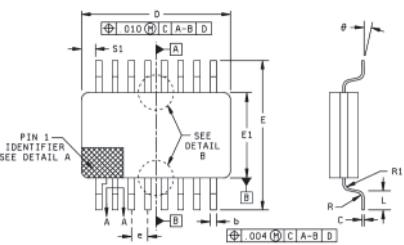
DIP

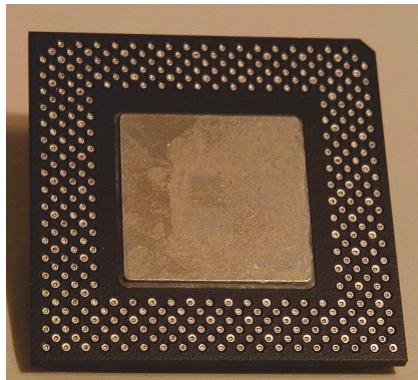
PLCC

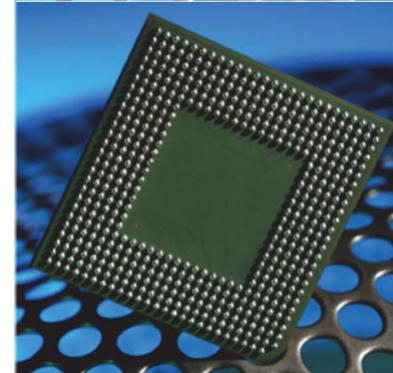
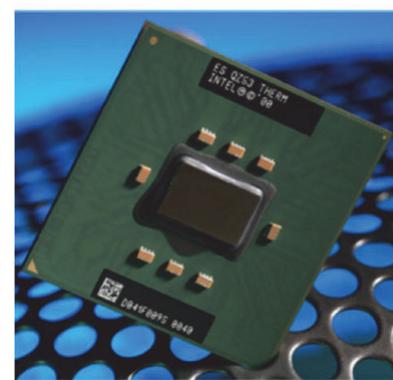
SOIC

PPGA (Intel)

FCBGA (Intel)

SEPP (Intel)

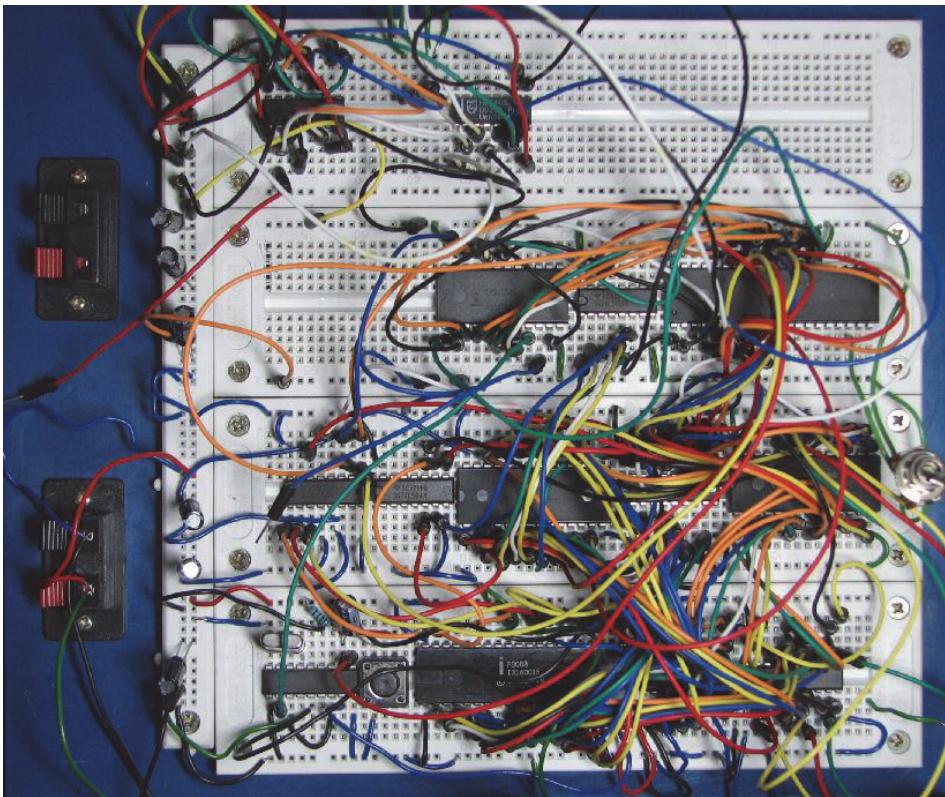

TTÜ1918

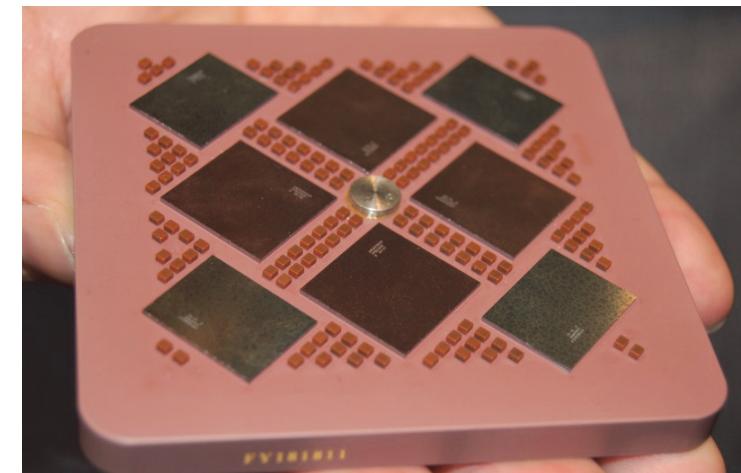
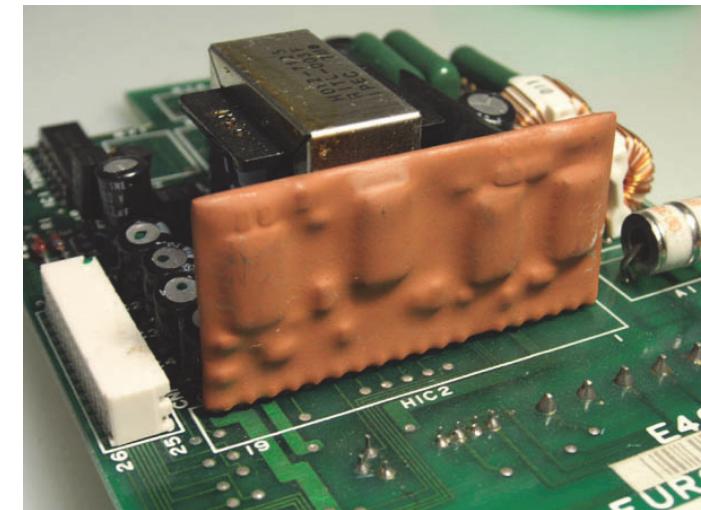
Pakendamise näited

prototüüpimine

ruumiline montaaž

hübridmikroskeem

IBM POWER5

TTÜ1918

VLSI füüsiline disain

- **Loogika tase**

- loogikaelementid / loogikaavaldised
- ahdad / bitid

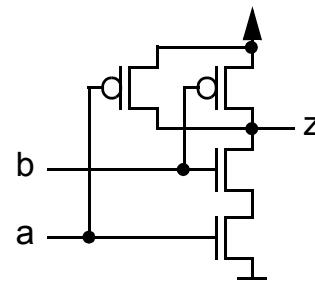
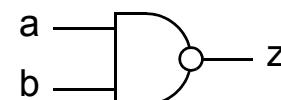
- **Füüsika tase**

- transistorid / traadid

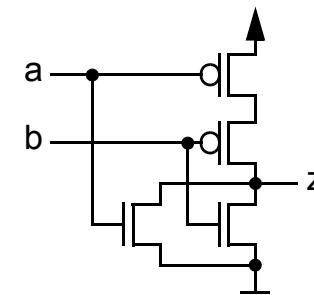
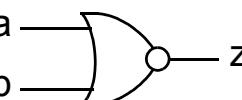
- polügonid

vt. ka <http://www.vlsitechnology.org/>

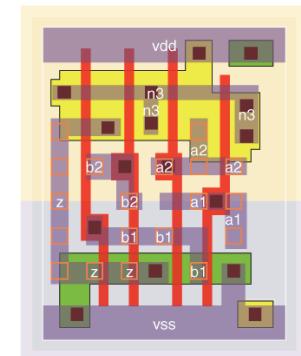
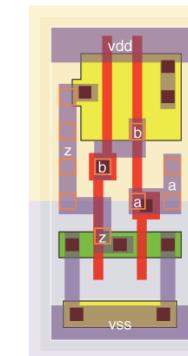
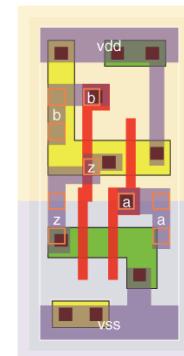
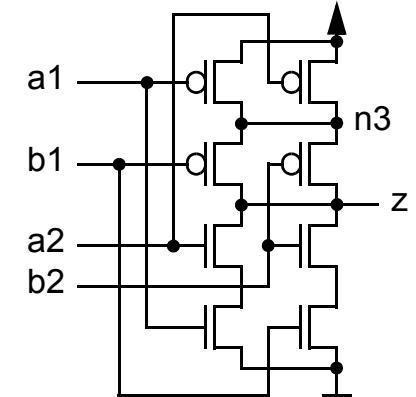
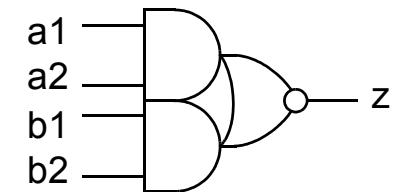
2-NAND

2-NOR

2-2-AND-NOR

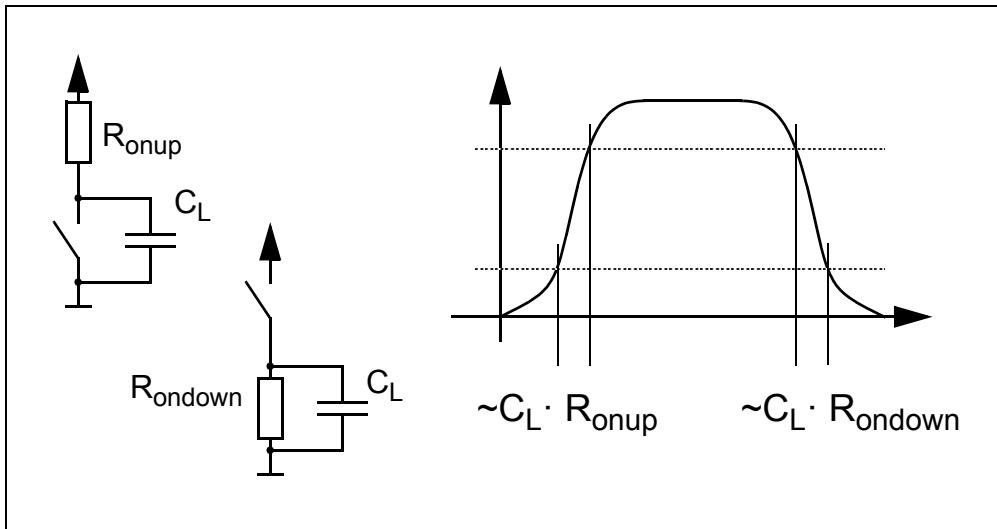
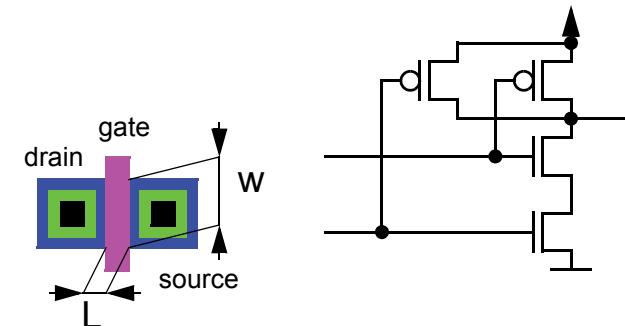

TTÜ1918

CMOS - miks NAND?

- Materjalide omadused – mobiilsus –
 $\mu_n = 1250 \text{ cm}^2 / \text{V sec}$ & $\mu_p = 480 \text{ cm}^2 / \text{V sec}$
- $R \sim \mu^{-1}$ & $R \sim L w^{-1}$ (L - konstant)

The figure shows a circuit diagram of a CMOS inverter with a resistive load. To the right are four equations describing the resistance and current relationships:
 $R \sim \mu^{-1} w^{-1}$
 $w_p \sim 3 \cdot w_n$ ($R_p = R_n$)
 $R_p || R_p \sim R_n + R_n$
 $R_p \sim 4 \cdot R_n$ ($w_p = w_n$)

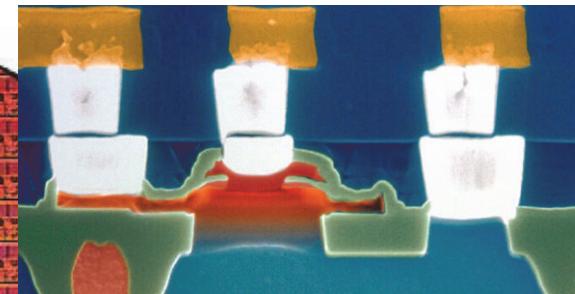
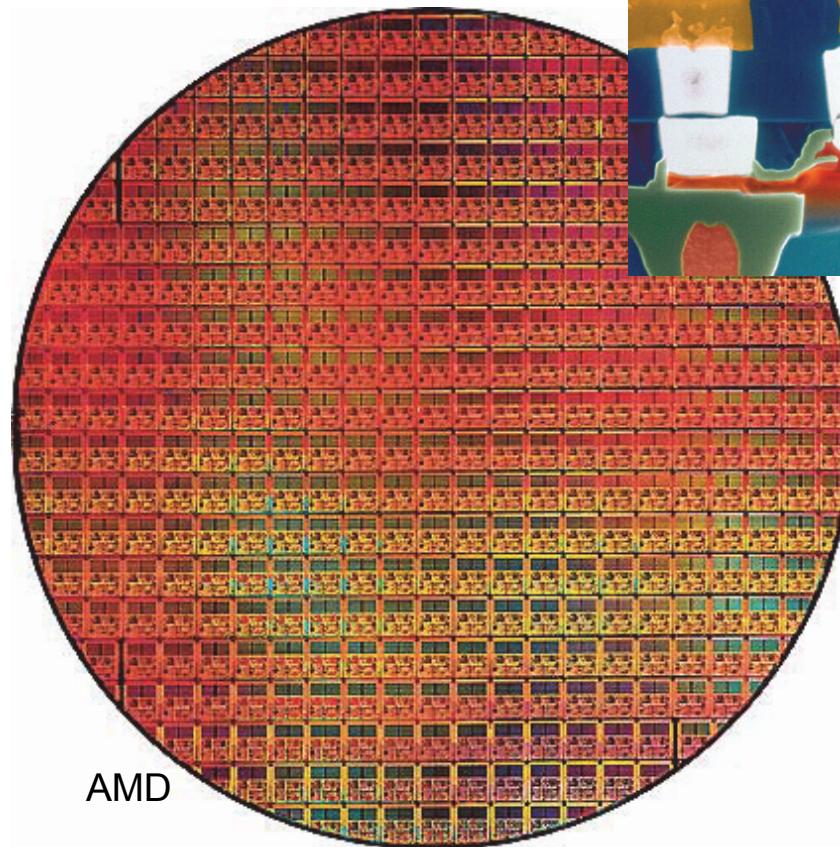

TTÜ 1918

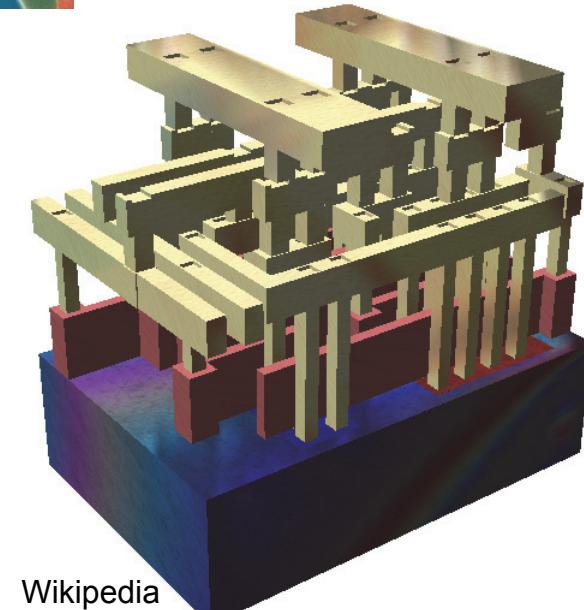
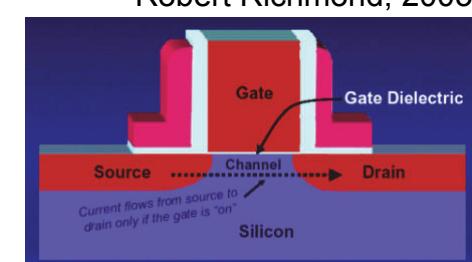

Mikroskeemide valmistamine

- maskid – ilmutamine
- söövitamine / lisamine
- pakendamine
- testimine

Brown University

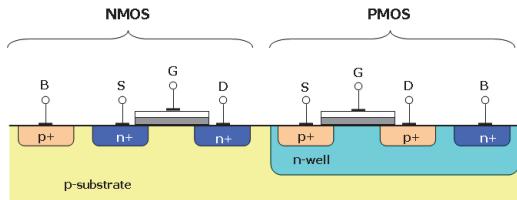

TTÜ 1918

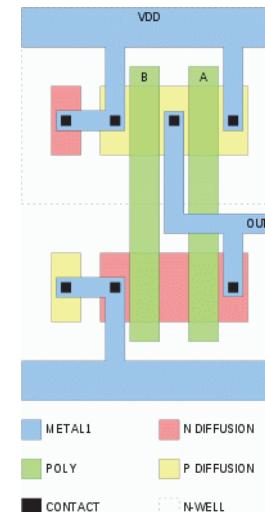
CMOS transistorid

n - elektronid [P, As, Sb]
p - augud [B, Al]

<http://jas.eng.buffalo.edu/>
CMOS inverter fabrication

2-NAND pinnalaotus

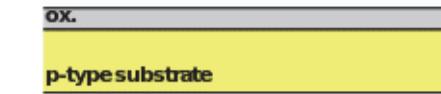
Protsessi sammud

söövitamise sammud

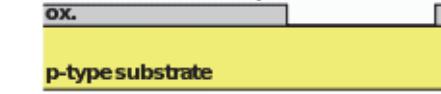
- Prepare wafer
oxide
substrate
- Apply photoresist
PR
oxide
substrate
- Align photomask
glass
Cr
PR
oxide
substrate
- Expose to UV light
glass
Cr
PR
oxide
substrate
- Develop and remove photoresist exposed to UV light
PR
oxide
substrate
- Etch exposed oxide
PR
oxide
substrate
- Remove remaining photoresist
oxide
substrate

valmistamise sammud

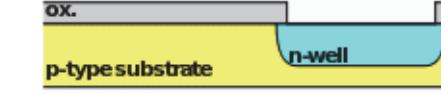
1. Grow field oxide

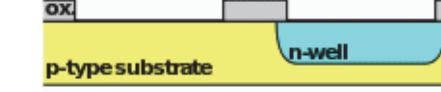
2. Etch oxide for pMOSFET

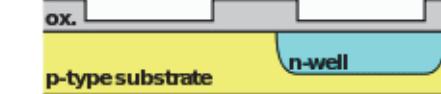
3. Diffuse n-well

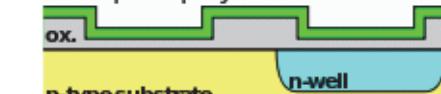
4. Etch oxide for nMOSFET

5. Grow gate oxide

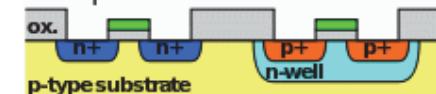
6. Deposit polysilicon

7. Etch polysilicon and oxide

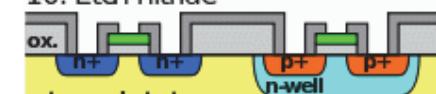
8. Implant sources and drains

9. Grow nitride

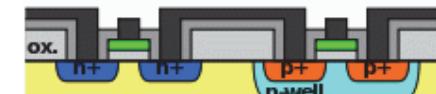
10. Etch nitride

11. Deposit metal

12. Etch metal

www.wikipedia.org

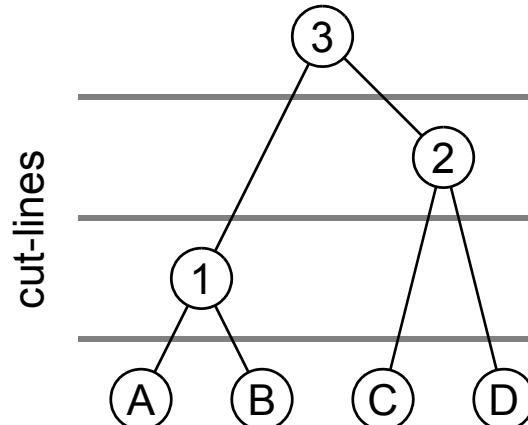
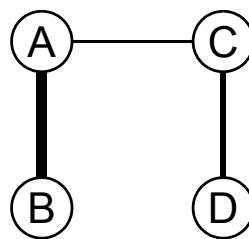

TTÜ 1918

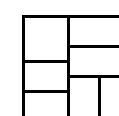
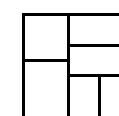
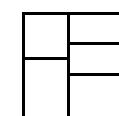
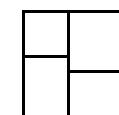
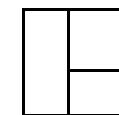
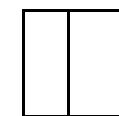

Pinnalaotuse süntees

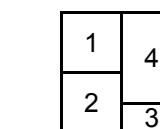
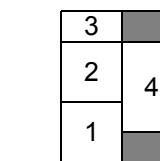
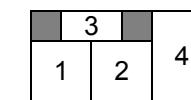
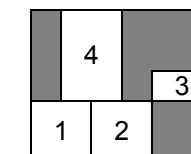
- Tükeldamine

- Pinnaplaneering

- Paigaldamine

TTÜ 1918

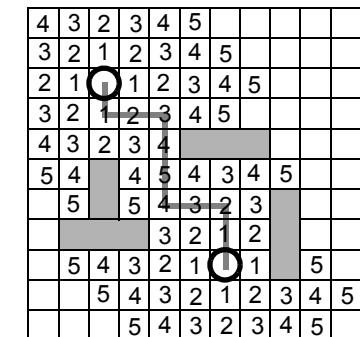
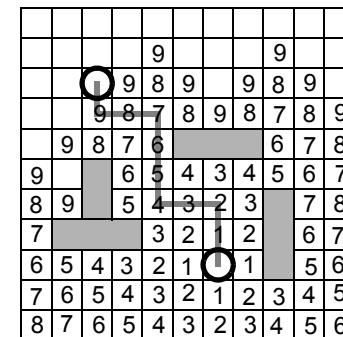

Pinnalaotuse süntees

- **Ruutimine (trasseerimine)**

- labürindi läbimine
  - vajab palju mälu!
  - kahesuunaline otsimine
  - mitmekihiline ruutimine

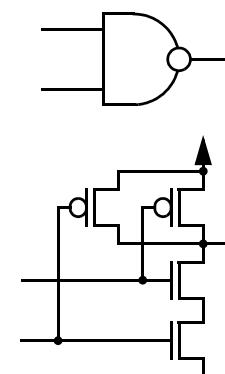
Ruutimine

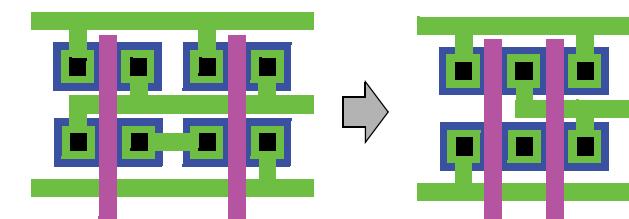
- **Pinnalaotuse optimeerimine**

- **Pinnalaotuse kontroll**

- **DRC (Design Rule Check)**

Optimeerimine

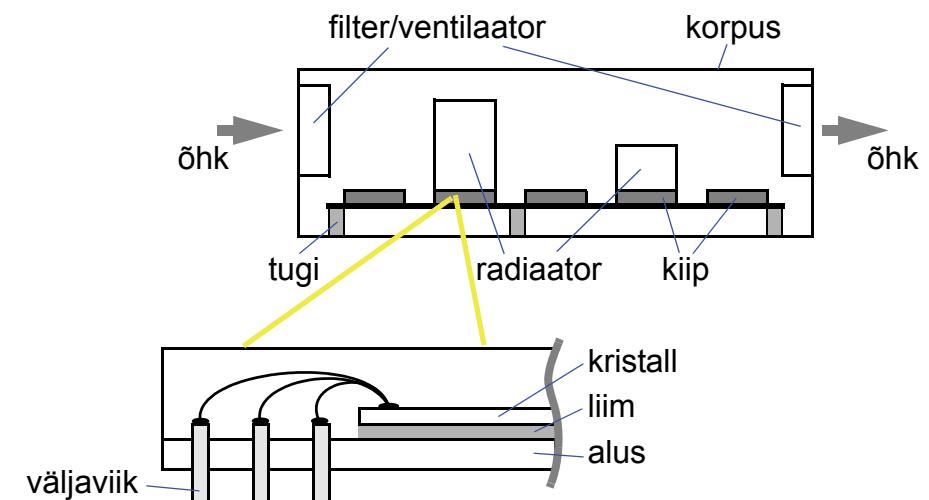
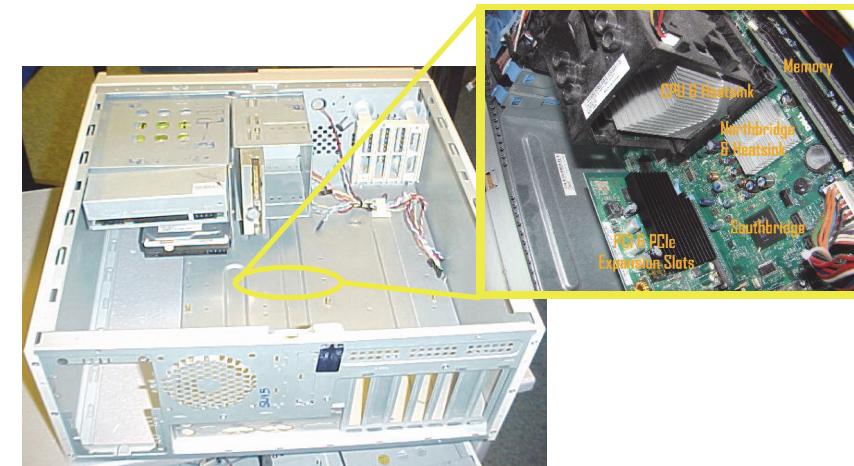

TTÜ1918

Pakendamine - korpused

- **Füüsilised nõuded ja piirangud**
  - mõõtmed, liidesed
  - vastupidavus - tolm, vibratsioon
- **Termilised nõuded ja piirangud**
  - töötemperatuuri vahemik
  - jahutamine / küte
- **Elektrilised nõuded ja piirangud**
  - elektritoide
  - kaitse - liigpinge, elektromagnetväljad
- **Ergonomilised nõuded ja piirangud**
  - väljanägemine, kasutajaliides, müra

TTÜ 1918

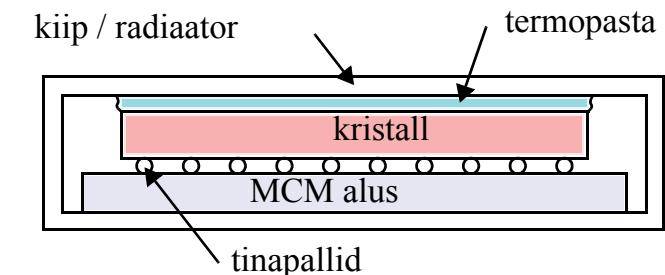
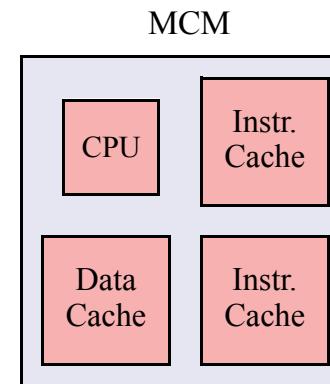

Termilised probleemid

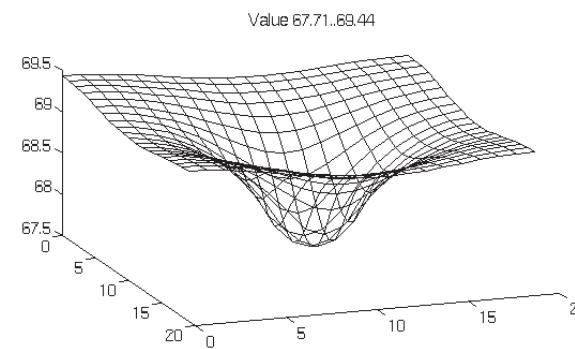
- **Jahutamine**

- **Näidisdisain (MCM)**

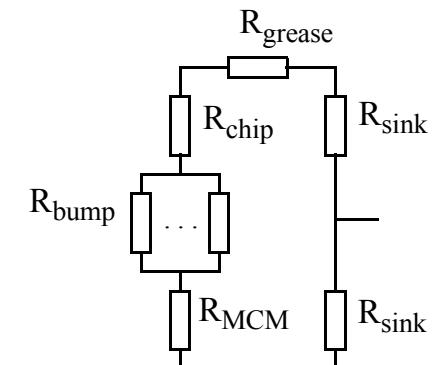
- CPU - 68 mm^2 , cache - 112 mm^2
- koguvõimsus - 72 W
- soojuse eemaldamine
  - kristall (GaAs): 46 W/mK
  - väljaviiigud (tinapallid):
 $d = 0.1 \text{ mm}$, samm 0.25 mm , 36 W/mK
(CPU 361 & cache 441)
  - termopasta:
paksus 0.2 mm , 1.1 W/mK
  - MCM alus (alumina):
 $27 \times 27 \text{ mm}$, 20 W/mK
  - kiip/radiaator (Al): 238 W/mK

Temperatuuri jaotus väljaviiigu ümbruses

Soojusvoo mudel

TTÜ1918

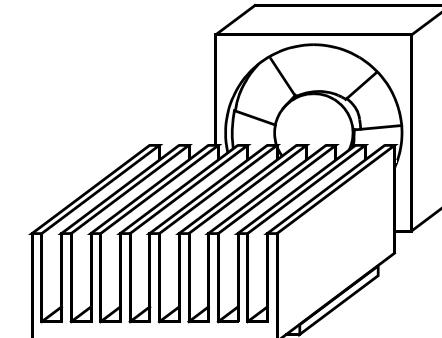
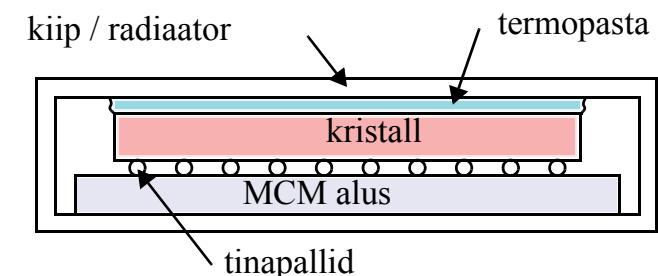

Termilised probleemid

- **Jahutamine (järg)**

- **temperatuuride vahed**
  - väljaviiik & MCM: 20-25 K
  - koos termopastaga: 15-16 K
- **radiaator**
  - vaba õhuvool: $5 \text{ W/m}^2\text{K}$
  - sundjahutus (ventilaator): $50 \text{ W/m}^2\text{K}$
  - kristalli temperatuur $\leq 80^\circ\text{C}$
  - radiaatori pindala [cm^2]:

Radiaatori temperatuur [$^\circ\text{C}$]	Keskkonna temperatuur			
	vaba õhuvool		sundjahutus	
	50 $^\circ\text{C}$	30 $^\circ\text{C}$	50 $^\circ\text{C}$	30 $^\circ\text{C}$
64.0	10286	4237	1029	424

- **Termiline paisumine**

- kristall (GaAs): $6.8 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$ (paisub kuni $1.4 \mu\text{m}$); MCM alus (alumina): $7.7 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$

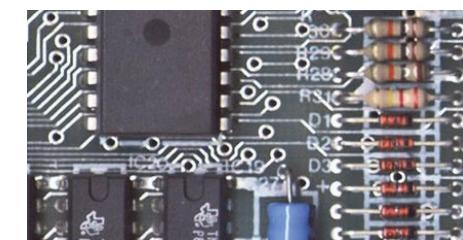

TTÜ1918

Trükkplaadid

- **PCB (Printed Circuit Board)**
- **Valmistamine ja projekteerimine**
  - töökindlus, maksumus, jõudlus...
  - Komponendid
    - mikroskeemid, transistorid, takistid, kondensaatorid jne.
  - Ühendused
  - Liidesed
  - Kinnitused
- **Trükkplaadi valmistamine**
- **Komponentide paigaldamine (ja kinnitamine)**
- **Elektriliste ühenduste loomine (nt. jootmine)**

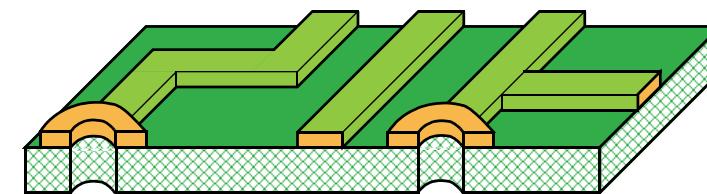
TTÜ1918

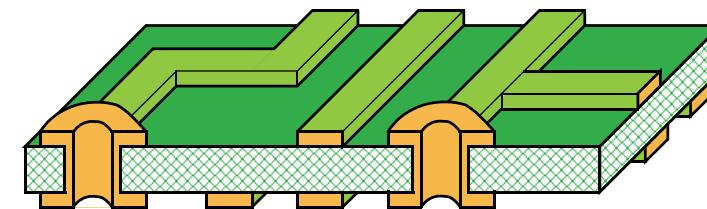
Trükkplaatide valmistamine

- **Vasega (Cu) kaetud tekstoliit (klaasriie+epoksüvaik)**
- **Ühekihilise trükkplaati**
  - ühendusrajad (alumine pool)
- **Kahekihilise trükkplaati**
  - ühendusrajad
  - metalliseeritud läbiviigud
- **Mitmekihilise trükkplaati**
  - mitu kahekihilist plaati
  - läbiviikude asukohad!

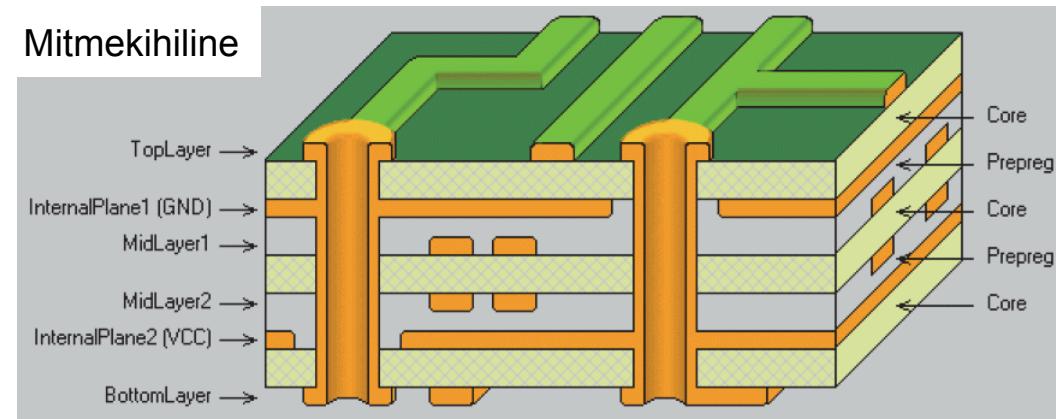
Ühekihilise

Kahekihilise

Mitmekihilise

TTÜ1918

Trükkplaatide valmistamine

Väikeseeriad / üksikeksemplarid

- Täielikult vasega kaetud plaat (1- või 2-kihiline)
- Läbiviikude puurimine (drilling)
- Läbiviikude galvaaniline metalliseerimine
- Ühendusradade loomine == liigse vase eemaldamine
  - liigse metalli söövitamine (etching)
    - 1) kaitsekihi peale kandmine (radade positiivkujutis)
      - a) kaitselaki / -värvjoonistamine / siiditrükk
      - b) printimine (fototundlik materjal, termokiled jne.)
    - 2) söövitamine (FeCl_3 , HNO_3 jne.)
- liigse metalli välja freesimine (milling)
- Komponentide paigaldamine
  - vajaduse korral ka kinnitamine (nt. liimimine)
- Jootmine
  - mehhaniiseritud (tinalaine) või käsitsi

TTÜ1918

Trükkplaatide valmistamine

Suurseeriad

- Läbiviikude puurimine (metalliga katmata plaat)
- Ühendusradade loomine == vasekihi galvaaniline kasvatamine
  - keemiliselt kantakse peale õhuke vasekiht
  - radade asukohtade trükkimine (fotolitograafia)
  - galvaaniline radade kasvatamine vajaliku paksuseni (tagab ka läbiviikude metalliseerimise)
  - liigse vase eemaldamine (söövitamine)
- Kaitsekihi (-laki) ja jootevedeliku/-tinaga katmine
- Komponentide (mehhaniseeritud) paigaldamine
  - vajaduse korral ka kinnitamine (nt. liimimine)
- Jootmine
  - mehhaniiseeritud

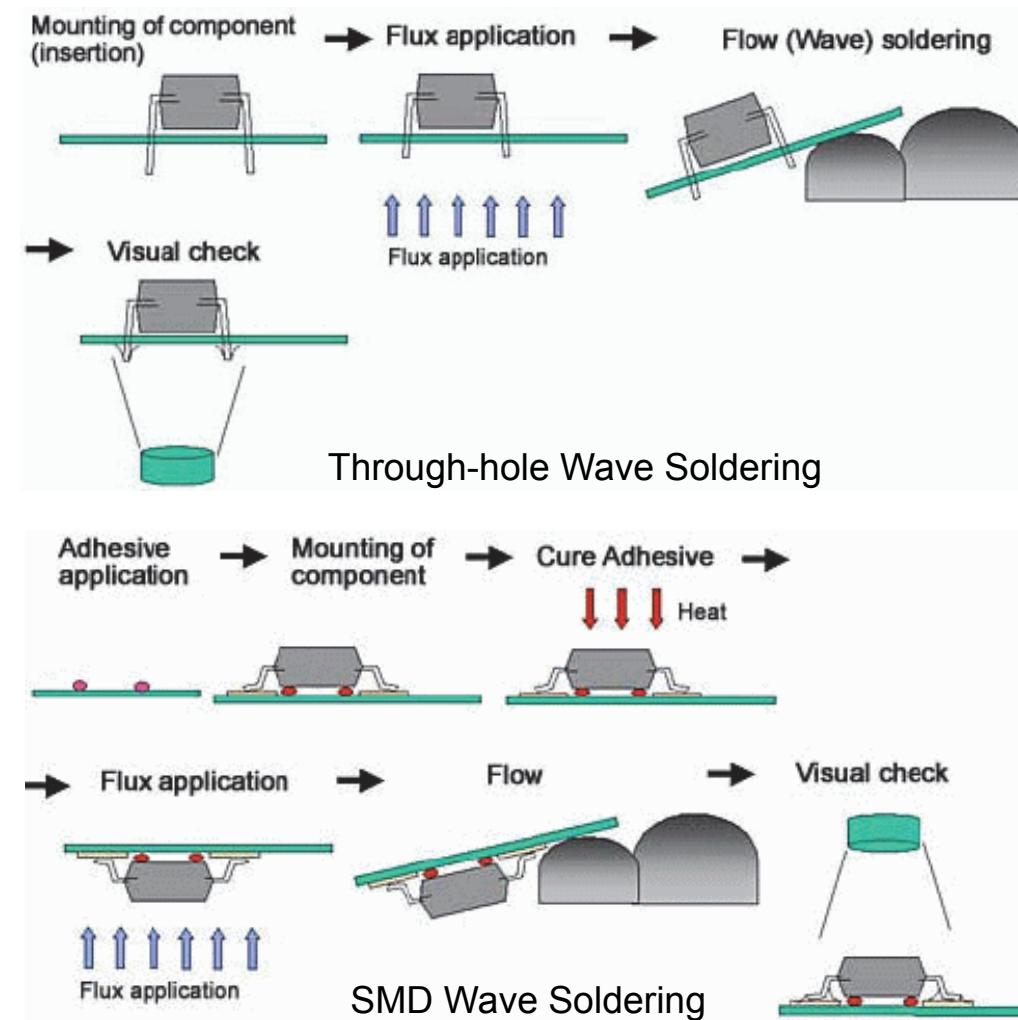

TTÜ1918

Trükkplaatide valmistamine

- **Valmistamine**
  - komponentide kinnitamine
  - jootmine
    - jootevedelik / -tina
  - termilised probleemid
    - suured vasepinnad
    - komponentide ülekuumenemine
  - kvaliteedi kontroll
    - visuaalne
  - lõppviimistlus
    - puhastamine
    - kaitselakkimine
  - lõpptestimine
    - funktsionaalsuse kontroll

TTÜ 1918

Trükkplaatide valmistamine

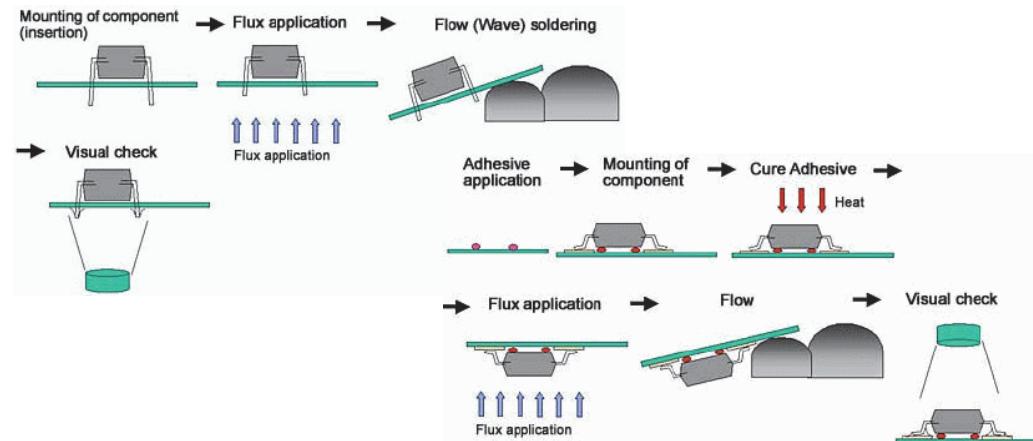
Wave Soldering

Electro Soft Inc.

<https://www.youtube.com/watch?v=inHzaJIE7-4>

Agrowtek Inc.

<https://www.youtube.com/watch?v=VWH58QrprVc>

SMD Reflow Soldering

GIGABYTE factory tour

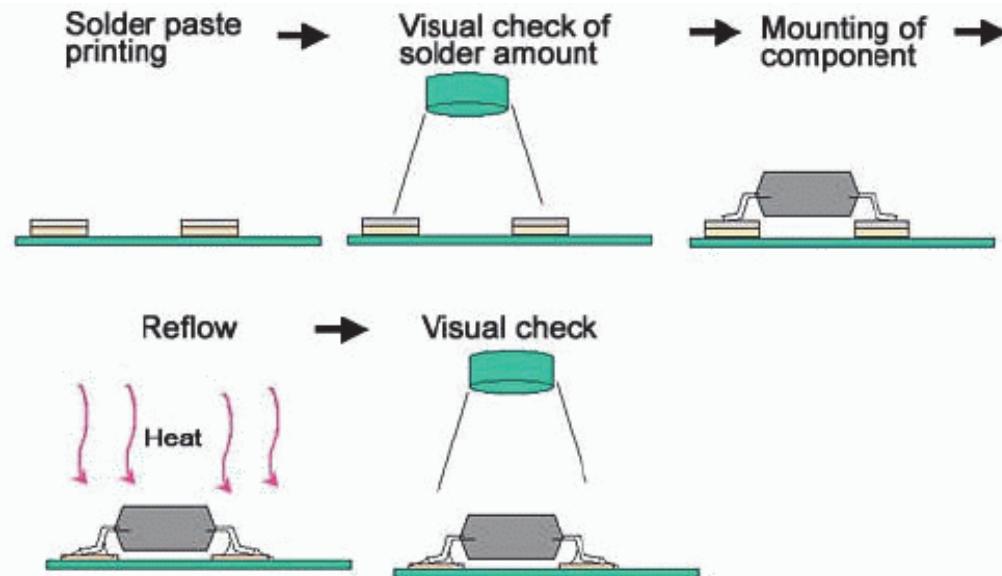
<https://www.youtube.com/watch?v=Va3Bfjn4inA>

Tutorial

<https://www.youtube.com/watch?v=gu0v8lfLcKg>

SMD reflow at home

<https://www.youtube.com/watch?v=U48Nose31d4>

TTÜ1918

Trükkplaatide valmistamine

Praktilisi nõuandeid

- Möötühik on *mil* (1/1000 tolli, st. 0,0254 mm)
- Augud
  - mida väiksem auk, seda kallim plaat
  - väikseimad augud võiksid olla 0,5 mm või suurem
  - mida paksem plaat, seda suuremad augud – 2 mm plaat -> mitte alla 0,4 mm augud
- Ühendusrajad
  - liiga kitsad rajad ja radadevahed tekitavad probleeme
  - soovitav laius 0,25 mm (10 mil)
- Polügonid (suured pinnad, nt. maakiht)
  - kasutatakse ekraaniks, jahutamiseks jne.
  - väikseim vahe polügoni ja radade vahel vähemalt 0,25 mm
- Jootemask
  - kõikide jooteplatside jaoks peaks olema jootemaskis (kaitselakk) vastav auk
- Markeering
  - ei tohi sattuda jootekohtadele, täpsus ~0,5 mm

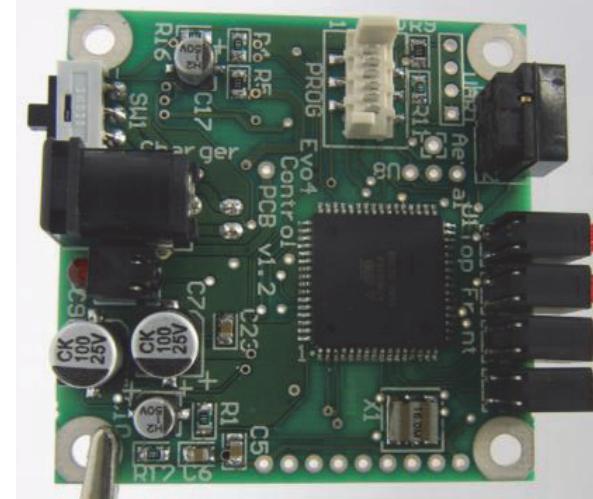
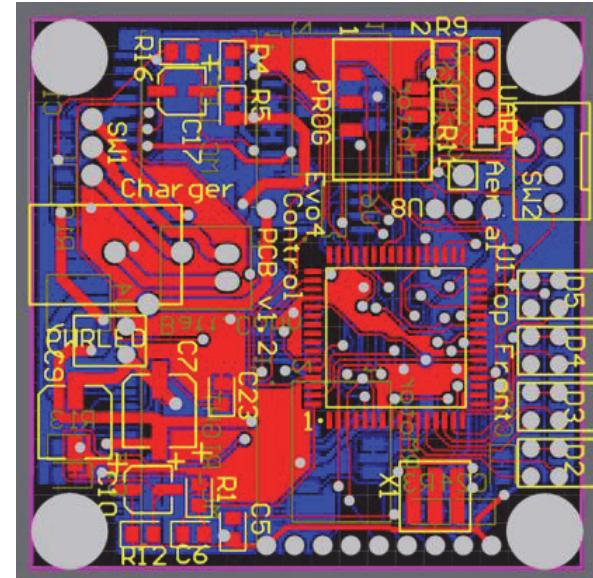

TTÜ1918

Trükkplaatide projekteerimine

- Skeemist moodulini
  - Skeemi sisestamine
  - Komponentide paigaldamine
    - siinide asukohad
    - tugikomponendid
  - Ruutimine
    - harakapesa (rat-nest) asendamine traatidega
    - toiteühendused
  - Kontroll (DRC)
    - radade mõõtmed
    - radadevahelised kaugused
    - aukudevahelised kaugused
    - jne.

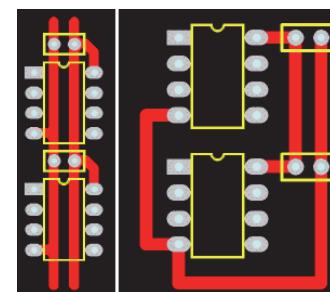
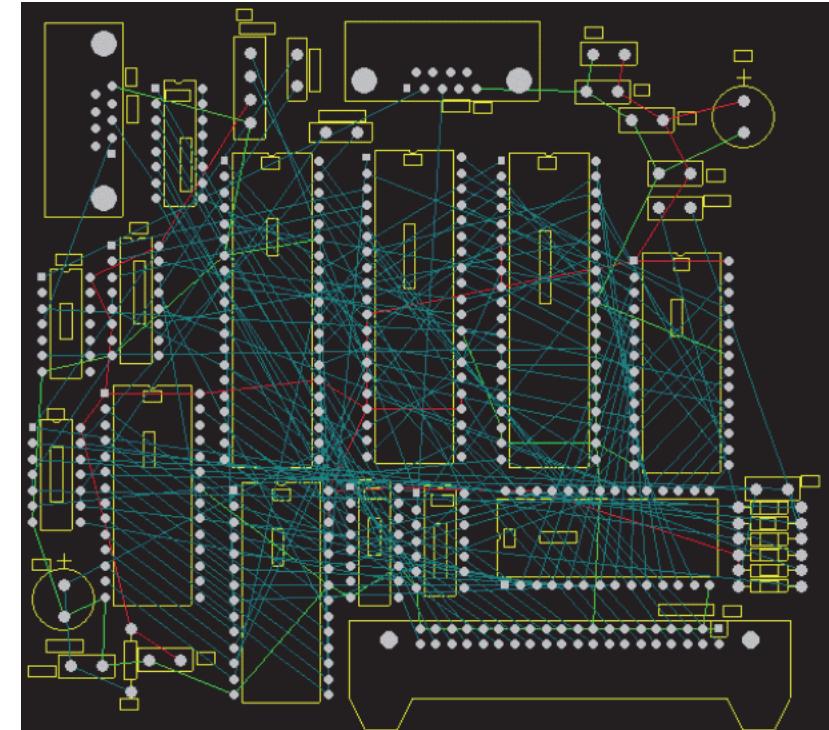

TTÜ1918

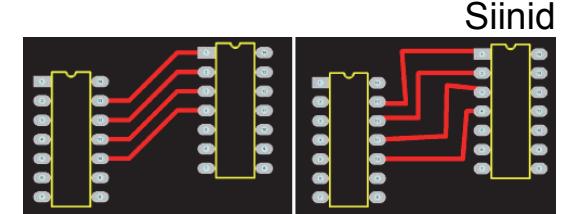

Trükkplaatide projekteerimine

- Projekteerimine
- PCB Design Tutorial
  - David L. Jones
  - <http://www.alternatezone.com/>
- Mõningaid soovitusi
  - Toite ühendamine
    - filterkondensaatorid
  - Siinide ühendamine
  - Mitmekihilised plaadid
    - läbiviikude tüübidi – läbi terve plaadi, (osaliselt) peidetud
    - läbiviikude asukohad – sünkroniseerimine
- EAGLE
  - Easily Applicable Graphical Layout Editor
  - CadSoft Online – <http://www.cadsoft.de/>

Toide

Siinid

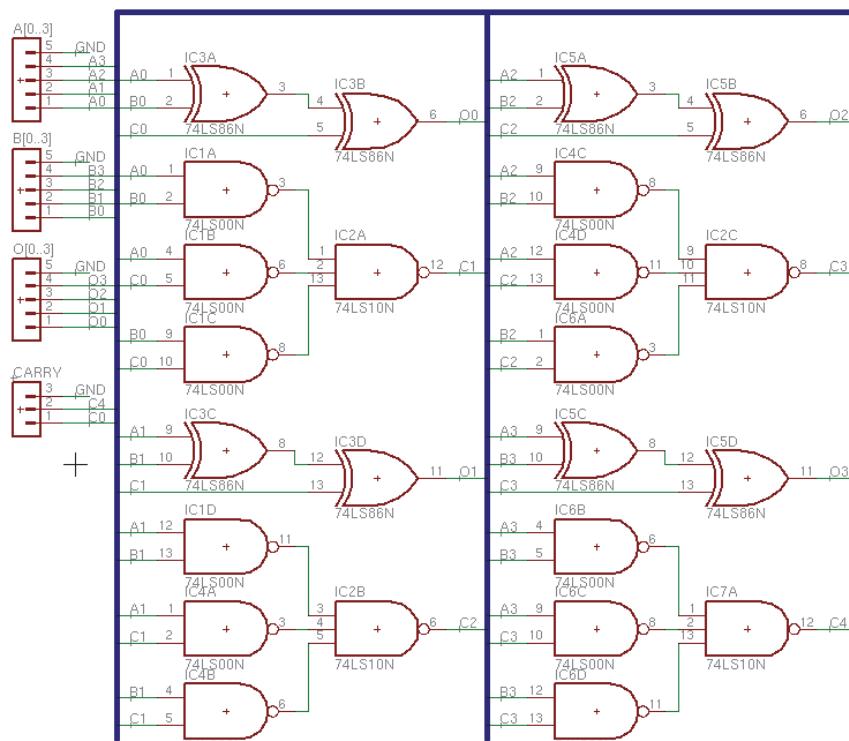
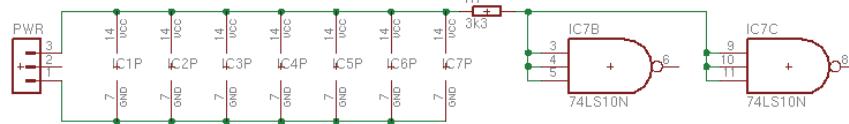

TTÜ 1918

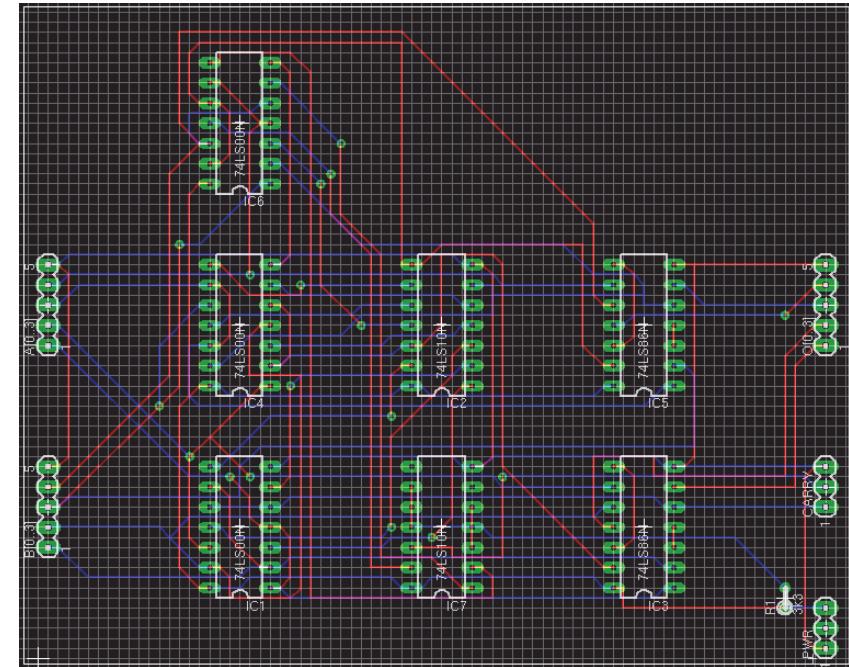

Näidisdisain – 4-bitine summaator

7 kiipi: 2x(4x2-XOR), 3x(4x2-NAND), 2x(3x3-NAND)

36 ahelet, 82 ühendust, 17 läbiviiku

36 ahelet, 82 ühendust, 64 läbiviiku

